

Василь ПАНЬКІВ

аспірант кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ефективне використання бюджетних коштів є важливим фактором для забезпечення економічного зростання, соціального розвитку та покращення якості життя громадян. В цьому зв'язку публічні закупівлі відіграють ключову роль у забезпеченні функціонування місцевих органів влади, а також у реалізації стратегічних цілей розвитку територіальних громад. Стратегія розвитку територіальної громади визначає пріоритетні напрямки розвитку інфраструктури, освіти, охорони здоров'я, вирішення екологічних проблем, ресурсне забезпечення реалізації який здійснюється з використанням механізму публічних закупівель. Таким чином, публічні закупівлі виступають потужним інструментом для досягнення стратегічних цілей громади [1]. У зв'язку з цим, актуальним є дослідження ролі публічних закупівель у контексті стратегічного планування та їх впливу на різні аспекти розвитку громади. Для того, щоб публічні закупівлі дійсно сприяли розвитку громади, необхідно забезпечити їх відповідність стратегічним цілям, ефективність використання бюджетних коштів, прозорість та підзвітність.

Публічні закупівлі мають значний потенціал для стимулювання як економічного, так і соціального розвитку територіальної громади.

В економічному аспекті, в рамках стратегічного розвитку варто звернути увагу на підтримку місцевого бізнесу [2]. Надання переваги місцевим постачальникам не лише сприяє розвитку їхніх підприємств, але й створює ефект мультиплікатора, коли кошти,

витрачені на закупівлі, залишаються в межах громади. Це, в свою чергу, сприяє створенню нових робочих місць, оскільки місцеві підприємства розширюють свою діяльність та наймають додатковий персонал. Збільшення кількості робочих місць автоматично призводить до зростання податкових надходжень до місцевого бюджету, що дає можливість громаді фінансувати інші важливі проекти та послуги. Крім того, підтримка місцевих виробників та підприємців сприяє зміцненню місцевої економіки, роблячи її більш стійкою до зовнішніх економічних коливань.

Для ефективної реалізації стратегії необхідно розробити чіткі механізми підтримки місцевих виробників та підприємців у процесі публічних закупівель. Це може включати в себе надання переваги місцевим постачальникам при оцінці пропозицій, проведення інформаційних кампаній для місцевих підприємців щодо участі в публічних закупівлях, а також організацію навчальних програм для підвищення їхньої конкурентоспроможності. Важливо також забезпечити прозорість, відкритість та законність процесу публічних закупівель, щоб місцеві підприємці мали рівні можливості для участі в тендерах. Крім того, необхідно враховувати специфіку місцевої економіки та розробляти механізми підтримки, які відповідають її потребам та можливостям. Наприклад, для аграрних регіонів можна розробити програми підтримки місцевих фермерів та виробників сільськогосподарської продукції. Таким чином, публічні закупівлі можуть стати потужним інструментом для стимулювання економічного розвитку територіальної громади, створення робочих місць та збільшення податкових надходжень.

Соціальний вплив публічних закупівель є багатограним та важливим аспектом, який не можна ігнорувати. Публічні закупівлі, здійснювані на кошти платників податків, мають потенціал не лише забезпечити необхідні товари та послуги, але й суттєво покращити якість життя громадян. Зокрема, ефективні закупівлі в

сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту можуть підвищити доступність та якість цих послуг для всіх верств населення. Наприклад, закупівля сучасного медичного обладнання може покращити діагностику та лікування, а будівництво нових шкіл – забезпечити якісну освіту для дітей.

Важливо враховувати соціальні критерії при проведенні публічних закупівель, щоб забезпечити їх максимальний соціальний вплив. Одним із таких критеріїв є створення робочих місць для соціально вразливих груп населення, таких як люди з інвалідністю, молодь без досвіду роботи або внутрішньо переміщені особи. Це не лише допомагає їм інтегруватися в суспільство, але й сприяє зменшенню соціальної нерівності. Замовники можуть встановлювати вимоги до постачальників щодо найму таких осіб або надавати перевагу тим, хто вже їх працевлаштовує.

Окрім того, публічні закупівлі можуть сприяти розвитку соціально відповідального бізнесу. Замовники можуть враховувати соціальні та екологічні стандарти при оцінці пропозицій, що стимулює підприємства до дотримання цих стандартів. Наприклад, можна надавати перевагу тим постачальникам, які використовують екологічно чисті матеріали або дотримуються високих стандартів охорони праці.

Для того, щоб публічні закупівлі дійсно мали позитивний соціальний вплив, необхідно забезпечити прозорість та підзвітність процесу [3]. Громадяни повинні мати можливість контролювати використання бюджетних коштів та отримувати інформацію про результати закупівель. Це підвищує довіру до влади та сприяє залученню громадськості до процесу прийняття рішень. Важливо також проводити оцінку соціального впливу публічних закупівель, щоб визначити, наскільки вони досягають поставлених цілей, та вносити необхідні корективи.

Важливо зазначити, що, оцінка ефективності публічних закупівель є ключовим елементом для забезпечення їхньої

результативності та відповідності цілям територіальної громади. Для цього необхідно розробити комплексну систему оцінки, яка дозволить виміряти вплив закупівель на соціально-економічний розвиток громади [3]. Ця система повинна включати визначення чітких ключових показників, таких як відсоток закупівель у місцевих постачальників, кількість створених робочих місць, збільшення податкових надходжень та покращення якості публічних послуг.

Вибір методів оцінки також є важливим етапом. Необхідно використовувати різноманітні методи, такі як аналіз даних з електронної системи Prozorro, соціологічні опитування та економічний аналіз, щоб отримати повну картину впливу закупівель. Практичне застосування результатів оцінки має бути невід'ємною частиною процесу. Ці результати повинні використовуватися для вдосконалення процедур закупівель, розробки стратегій розвитку місцевої економіки та підвищення ефективності використання бюджетних коштів. Важливим інструментом для аналізу та оцінки ефективності закупівель є електронна система Prozorro. Дані цієї системи дозволяють відстежувати інформацію про кожну закупівлю, включаючи ціни, постачальників та умови договорів. Використання цих даних дозволяє проводити об'єктивний аналіз та виявляти можливі недоліки в процесі закупівель.

Отже, публічні закупівлі є потужним інструментом для досягнення стратегічних цілей розвитку територіальних громад, стимулюючи як економічне зростання, так і соціальний розвиток. Для забезпечення максимального позитивного впливу необхідно враховувати соціальні критерії, підтримувати місцевий бізнес та забезпечити прозорість процесу, а також розробити ефективну систему оцінки для постійного вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Бурик, М. М., & Джегур, Г. В. (2024). Стратегія розвитку територіальної громади: позитивні приклади формування і реалізації. Публічне урядування. №2 (39), 2024. С.6-16.
2. Вплив публічних закупівель на ринок праці: емпіричний аналіз. Економіка та суспільство, № 5, 2023, с. 123-135.
3. Аналіз Стратегії реформи публічних закупівель - Dozorro. URL: <https://dozorro.org/blog/zakupivli-majbutnogo-yaki-voni-rozglyadayemo-strategiyu-uryadu>

Олена САВЕЛЮК

здобувачка освітньо-професійної
програми «Управління персоналом», ЗУНУ
Науковий керівник: к.г.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Галина БАБ'ЯК

ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЙОГО УПРАВЛІННЯ

Функціонування персоналу на підприємстві відбувається у процесі його використання, руху, розвитку, які безпосередньо впливають на створення кінцевого продукту. Саме тому ефективність діяльності, що прямо залежить від рівня використання персоналу, його потенціалу.

Найповніше процес формування персоналу можна трактувати як сукупність управлінських дій і рішень, покликаних на планування потреби в певній чисельності персоналу, що має необхідні компетенції в узгодженні із інтересами підприємства, можливостями ринку робочої сили та рівнем розвитку регіонального людського потенціалу.

Удосконалення формування і використання персоналу підприємства має свої особливості, адже й сама система управління